

Vinko Šaina
Mladen Lučić

Pejzaž kao da je sudbinska odrednica istarskih slikara. Ne znam gotovo ni jednog koji se nije okušao u toj prestižnoj slikarskoj kategoriji, a i oni umjetnici koji dolaze u Istru neumitno posežu za slikanjem njezinoga krajobraza. Sigurno je da ta Terra magica nosi u sebi nesagledivu energiju, da je ona koncentrirano polje energetske sila koje na površinu izlaze u začudnim prirodnim oblicima, što će pod refleksom specifičnoga nebeskoga kolorita tkati najzujbudljiviju vizualnu priču što je Zemlja ispričati može. Bijela, siva ili crvena, Istra je jednaka u svojoj različitosti i prirodnoj ekspresiji koja raste ili se stišava s mijenama godišnjih doba, svitanjima i zalazima dana, kiše i sunca... iz sata u sat.

Naravno da takav pejzaž ne može ostaviti hladnog niti jednog slikara bez obzira na njegovu vokaciju, pa nije ostavio hladnim ni Labinjanina Vinka Šainu. Pejzaž je konstanta njegova slikarstva, što traje gotovo od početka njegova umjetničkog puta, dakle već gotovo trideset godina. U Šaine ta je disciplina polazišna odrednica za mnogobrojne eksperimente i umjetnička istraživanja koja će autor sustavno provoditi u svom izuzetno bogatom stvaralačkom opusu.

Kao što se istarski pejzaž neprekidno mijenja, tako se mijenjaju i slike Vinka Šaine. U početku to bijahu čvrsto strukturirana platna slojevito slikana gdje je tekstura zemlje bila glavnim čimbenikom i subjektom apstraktne kompozicije. Postupno, čvrstina je ustupila mjesto fluidnosti, a jasni oblici pomalo su gubili svoje obrise. Pejzaž se u jednom trenutku izdigao s istarskog tla i krenuo na dugotrajno kozmičko putovanje kojim će ploviti susrećući nove svjetove prepune tajanstvenosti i mističnosti. Vinko u tom ciklusu uvodi geometrijski znak kao čvrsti kontrapunkt i uporišnu točku permanentnom gibanju kompozicije, ali i kao neodređeni simbol koji će dodatno apostrofirati mističnu atmosferu. To je najčešće trokut, trokut kao lik geometrijskog tijela piramide, ali i kao shematski znak piramida u Gizehu koje je Vinko 1993. godine ugledao s ruba zemljinog omotača, kako, zagrnute pustinjskom olujom što bijesni ispod atmosferskih slojeva, zrače neslućenom magičnom moći. Taj trokut složeno je čitanje cijelog niza znakovlja što se provlači od egipatskih piramida i pustinjske epopeje Židova do tajanstvenoga bermudskog trokuta i svemirskih prostranstava. Analogije s Clarkovom i Kubrickovom Odisejom više su no očite. Radi se o svijetu koji je neistražen i koji nas neumitno privlači. Značenje čovjeka u tom neistraženom svijetu dakako je bitno, ali i minorno prema snazi prirode i veličini svemira za kojeg još ne znamo što nam sprema. Stoga će autor svoje slikarstvo smjestiti u kozmički kontekst čiji beskraj prepoznaje kao ekvivalent vlastitoga slikarskog istraživanja, ali i kao plodno tlo za stroga preispitivanja ranije utvrđenih slikarskih zakonitosti.

Prepoznatljiva ekspresionistička Vinkova gesta smještena u kontekst fluidne kompozicije, postupno će gubiti na početnoj čvrstini i odlučnosti, te će se stopiti s izrazito sugestivnim kolorizmom diktirajući potrebnu dinamiku koja će Vinkovo slikarstvo, sada oslobođeno ikakvih znakova, pretvoriti u permanentno kinetičko gibanje. Plava i žuta postaju osnovnim bojama novog Vinkova ciklusa, te će takav spektar biti osnov začudnim i inventivnim kolorističkim improvizacijama koje primarno govore o istančanom, izuzetno rafiniranom autorovu osjećaju za boju, koja mu postaje osnovnim gradbenim sredstvom kompozicije. Gledajući nove Šainine slike nemoguće je izbjeći asocijacije na slikarstvo romantizma i ekspresionizma, odnosno na Williama Turnera, Kaspara Davida Friedricha ili Vincenta Van Gogha, jer upravo Odiseja koju nudi Šaina, a koja nas odvodi u nepoznate galaksije, posjeduje romantični naboj svojstven putovanjima i istraživanjima nepoznatog, što nužno donosi unutarnju i vanjsku ekspresivnost. Stoga su gesta i boja kao graditelji kompozicije ekspresivni, a opći ugođaj donosi romantičnu atmosferu, ali ne onu 19. stoljeća, nego novu koja pripada budućnosti.

Ipak, u slikarstvu Vinka Šaine, koje zrači nepreglednošću i tajanstvenošću svemira, Istra, kao postojani mikrokozmos nikada nije bila zaboravljena ili napuštena. Slike Vinka Šaine u svojoj svemirskoj misiji nose boje i vibracije zemlje Istre.

Rujan 2001.